

**Handläggare**  
David Eriksson  
Telefon: 08-508 22 053**Till**  
Hägersten-Liljeholmens  
stadsdelsnämnd 2016-02-04

## **Stockholms miljöprogram 2016-2019**

Yttrande till kommunstyrelsen

### **Förvaltningens förslag till beslut**

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner och överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Lars Arvidsson  
stadsdelsdirektörGunnar Ohlsén  
avdelningschef

### **Sammanfattning**

En remiss om Stockholms miljöprogram 2016-2019 har inkommit till stadsdelsnämnden för besvarande. Yttrande önskas senast den 8 februari.

I budget för 2015 uppdrog kommunfullmäktige till kommunstyrelsen att ta fram ett förslag till miljöprogram för perioden 2016-2019. Förslaget innefattar sex övergripande miljömål samt 30 delmål och 40 indikatorer. Uppföljningsansvaret för delmålen fördelas på nämnder och styrelser efter rådighet och sker genom ILS.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till förslaget om stadens nya miljöprogram. Det nya miljöprogrammet har potential att utgöra ett bra underlag för stadens arbete att minska den negativa påverkan på miljön. Förvaltningen lämnar bl.a. synpunkter på delmålen inom *miljöanpassade transporter* och *hållbar användning av mark och vatten*.

## Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelningen för samhällsplanering.

## Bakgrund

En remiss för Stockholms miljöprogram 2016-2019 har inkommit till stadsdelsnämnden för besvarande. Yttrande önskas senast den 8 februari.

I budget för 2015 uppdrog kommunfullmäktige till kommunstyrelsen att ta fram ett förslag till miljöprogram för perioden 2016-2019. Förslaget innefattar sex miljömål samt 30 delmål och 40 indikatorer. Uppföljningsansvaret för delmålen fördelas på nämnder och styrelser efter rådighet.

Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument som bryter ned kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål i uppföljbara delmål. Miljöprogrammet är sedan 2008 integrerat i stadens system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, ILS. Integreringen innebär att genomförande och uppföljning av miljöprogrammets delmål sker i respektive nämnd- och styrelses verksamhetsplan. Nämnd eller styrelse med utpekad ansvar för ett delmål har ansvar för att i sin verksamhetsplan formulera ett lämpligt nämndmål, samt indikatorer och/ eller aktiviteter som följer upp delmålet i miljöprogrammet.

Arbetet med att ta fram förslaget har skett i en arbetsgrupp under ledning av stadsledningskontoret med stöd av miljöförvaltningen. Till sin hjälp har arbetsgruppen haft sex stycken miljömålsgrupper med representanter för stadens förvaltningar och bolag som ställt sin expertkompetens till förfogande för projektorganisationen och föreslagit nya delmål och indikatorer. Sammantaget har ca 50 personer från drygt 20 förvaltningar och bolag ingått i grupperna.

## Miljömål som berör stadsdelsnämndens verksamheter

Stadsdelsnämnderna äger rådighet under i stort sett samtliga mål i olika utsträckning. Här följer en sammanfattning av i vilka delar stadsdelsnämndens verksamheter berörs.

1. Hållbar energianvändning
2. Miljöanpassade transporter
3. Hållbar mark- och vattenanvändning
4. Resurseffektiva kretslopp
5. Giftfritt Stockholm
6. Sund inomhusmiljö

*Mål 1 Hållbar energianvändning* berör nämndens verksamheter genom deras möjligheter att minska energianvändningen samt därmed också utsläpp av växthusgaser. Vidare kan nämnden beröras då stadens byggnader föreslås energieffektiviseras vid större ombyggnader, främst förskolor.

För *Mål 2 Miljöanpassade transporter* har nämnden rådighet genom att förvaltningens resepolicy används som riktlinje för resor i tjänsten, transporter, miljöbilar, förnyelsebara bränslen, dubbfria däck, hastighetsanpassning, samt möjligheter att främja cyklandet.

*Mål 3 Hållbar användning av mark och vatten* berör stadsdelsnämnderna främst genom att den biologiska mångfalden ska stärkas och utvecklas, att säkerställa en ändamålsenlig skötsel samt att stadens grön- och vattenområden ska utvecklas för att leverera en mångfald av ekosystemtjänster.

Genom *Mål 4 Resurseffektiva kretslopp* berörs nämnden främst genom källsortering, utökad återanvändning av produkter och inventarier samt minskning av andelen farligt avfall. I viss mån även genom synen på långsiktig hållbarhet vid upphandlingar.

*Mål 5 Giftfritt Stockholm* berör nämnden bl.a. genom att förskolor ska rensa bort varor och material som används i verksamheten som kan innehålla hälsofarliga kemikalier enligt kemikaliecentrums riktlinjer. Nämnden berörs även av att vid upphandlingar och andra inköp ersätta varor som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen med miljömässigt bättre alternativ, samt antalet ekologiska livsmedel i stadens verksamheter.

För det sista målet, *Mål 6 Sund inomhusmiljö*, har stadsdelsnämnden ingen rådighet utan den vilar på stadens fastighetsägande nämnder, styrelser och bolag.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till förslaget om stadens nya miljöprogram. Det nya miljöprogrammet har potential att utgöra ett bra underlag för stadens arbete att minska den negativa påverkan på miljön.

### Delmålen

Delmålen inom *Hållbar energianvändning* berör nämndens verksamheter genom möjligheten att minska energianvändningen samt därmed också utsläpp av växthusgaser. Nämndens rådighet ligger främst inom energianvändning vid användning av vitvaror, vädring, belysning etc samt att välja energisnåla vitvaror, närvarostyrning av belysning mm. Förvaltningen har inget att erinra mot delmålen.

När det gäller delmålen för *Miljöanpassade transporter* har stadsdelen inflytande över de mål som gäller resepolicy; samordning av transporter; miljöbilar; förnyelsebara bränslen; dubbfria däck samt hastighetsanpassning, främst genom hastighetskontroll i tjänstebilar. Viss rådighet finns också för att främja cyklandet, vilket kan ske vid samråd för detaljplaner mm samt för resor i tjänsten samt uppmuntra anställda att cykla till och från jobbet. Förvaltningen ser delmålen som relevanta och möjliga att uppfylla.

Delmålen inom *Hållbar användning av mark och vatten* berör stadsdelsnämnderna främst genom att den biologiska mångfalden ska stärkas och utvecklas, att säkerställa en ändamålsenlig skötsel samt att stadens grön- och vattenområden ska utvecklas för att leverera en mångfald av ekosystemtjänster. Nämndens rådighet i dessa frågor handlar främst om skötsel av grönområden men också inflytande vid samråd för olika åtgärder, t ex nya detaljplaner samt vid utveckling av parker mm. Nämnden bidrar till målet om ekosystemtjänster genom att bl.a. tillhandahålla information om brukaravtal för stadsodling till medborgarna. För uppfyllande av delmålen måste det finnas tydliga underlag som visar bedömning av olika mark- och vattenområden och dess värden för att prioriteringar ska kunna göras. I de avseenden som rör drift- och underhåll för biologisk mångfald och ekosystemtjänster är målen rimliga att uppnå så länge kostnaderna för detta inte överstiger stadsdelsnämndens driftbudget.

Genom *Resurseffektiva kretslopp* berörs nämnden genom källsortering, utökad återanvändning av produkter och inventarier samt genom att minska andelen farligt avfall i nämndens verksamheter. Förvaltningen ser delmålen som relevanta.

Delmålen för *Giftfritt Stockholm* berör nämnden bl.a. genom delmålet att förskolor ska rensa bort varor och material som används i verksamheten som kan innehålla hälsofarliga kemikalier enligt kemikaliecentrums riktlinjer. Nämnden berörs även av delmålet att vid upphandlingar och andra inköp ersätta varor som

innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen med miljömässigt bättre alternativ samt antalet ekologiska livsmedel i stadens verksamheter. Stadsdelsnämnden genomför få egna upphandlingar, de allra flesta inköpen omfattas därför av upphandlingar som genomförts centralt. Här är nämndens inflytande mindre. Däremot har nämnden relativt stor rådighet vad gäller inköp av ekologiska varor i verksamheterna, dock även där utifrån de ramavtal som gäller. I programmet föreslås att andel ekologiska livsmedel i stadens verksamheter ska uppgå till minst 50 %. Förvaltningen tror att målsättningen kan vara svår att uppnå.

För *Sund inomhusmiljö* har stadsdelsnämnden ingen rådighet utan den vilar på stadens fastighetsägande nämnder, styrelser och bolag. Däremot berörs nämndens verksamheter i stor utsträckning av att målet uppfylls eftersom inomhusmiljön är mycket viktig i de verksamheter nämnden ansvarar för. Förvaltningen deltog i arbetsgruppen för målet om sund inomhusmiljö under framtagandet av förslag till nytt miljöprogram och har inget att erinra på delmålen.

### **Bilagor**

Remissunderlaget finns att läsa på [www.insynsverige.se/stockholm](http://www.insynsverige.se/stockholm) under Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, sammanträde 4 februari 2016.